

פרק ב':

משנה א': הקדמה: בבית המקדש היו עשרים וארבע משמרות כלומר שהכהנים התחלקו לעשרים וארבע וכל שבוע חלק אחד שנקרא בית אב היה עובד, על כל העבודות במקדש היה הגרלה מי יעשה עבודה זו חוץ מתרומת הדשן שנעשית בעלות השחר ואם יעשו הגרלה לא יקומו כהנים מספק אולי יעשו עבודה זו על כן הייתה עבודה זו ללא הגרלה והזריזים השכימו לעשותה

בראשונה- בתחילה, **כל מי שרוצה לתרום את המזבח תורם-** כל כהן שרצה לעשות את עבודת תרומת הדשן יכול היה להשכים קום ולעשותה, **ובזמן שהן מרבין-** ואם כהנים רבים קמו לעשותה, כיצד יקבעו מי זכה בעבודה זו? **רצין ועולין בכבש-** עשו תחרות בין הכהנים לרוץ את המזבח שאורכו לב' אמה, **וכל הקודם את חברו בארבע אמות זכה-** וכל מי שהקדים והגיע לארבע אמות העליונות של המזבח זכה, **ואם היו שניהם שוין-** ואם הגיעו שניים בעת ובעונה אחת לארבע אמות העליונות, **הממונה אומר להם הצביעו-** הכהן הממונה על ההגרלות היה אומר להם להוציא אצבע וכך עשו הגרלה: היו עומדים בעיגול והממונה מורה לאחד להסיר מצנפתו לסימן שממנו התחיל למנות ואומר מספר יותר גבוה ממספר הכהנים שנמצאים שם וסופר אצבעותיהם עד שמגיע למספר שאמר והכהן הזה הוא המגריל הראשון וכל אלו שלימינו הם המגרילים אחריו, **ומה הן מוציאינו-** כאשר אמר הממונה להוציא אצבע איזה אצבע הוציאו? **אחת או שתיים-** או אצבע אחת או מי שחלש ולא יכול להחזיק רק אצבע אחת בחוץ יכול להוציא שתי אצבעות, **ואין מוציאין אגדל במקדש-** ולא מוציאים אגודל בשעת ההגרלה מפני הרמאים שירצה שייצא המספר אצלו ויוציא גם אגודל והממונה יספור כל אצבע בנפרד כיוון שאפשר להרחיק את האגודל כל שיראה כאצבע מיד אחרת.

ועוד מעשה כתוב ביומא {כג' ע"א}:

ת"ר מעשה בשני כהנים שהיו שניהן שוין ורצין ועולין בכבש קדם אחד מהן לתוך ארבע אמות של חברו נטל סכין ותקע לו בלבו עמד רבי צדוק על מעלות האולם ואמר אחינו בית ישראל שמעו הרי הוא אומר {דברים כא-א} כי ימצא חלל באדמה ויצאו זקניך ושופטיך אנו על מי להביא עגלה ערופה על העיר או על העזרות געו כל העם בבכיה בא אביו של תינוק ומצאו כשהוא מפרפר אמר הרי הוא כפרתכם ועדיין בני מפרפר ולא נטמאה סכין **ללמדך** שקשה עליהם טהרת כלים יותר משפיכות דמים.

משנה ב': הקדמה: במשנה מובא מדוע הפסיקו להתחרות על מעשה תרומת הדשן ועשו גם עליה הגרלה

מעשה שהיו שניהם שוין ורצין ועולין בכבש - היה מעשה בשני כהנים שרצו על הכבש כדי לזכות בתרומת הדשן והיו שניהם שווים, **ודתף אחד מהן את חברו ונפל ונשברה רגלו, וכיון שראו בית דין שבאין לידי סכנה, התקינו שלא יהו תורמין את המזבח אלא בפיס** - תיקנו בית דין שלא יעשו תחרות כדי לזכות בתרומת הדשן אלא עשו גורל כפי שלמדנו במשנה קודמת, **ארבעה פיסות היו שם** - כל עבודות המקדש נעשו על ידי ארבע הגרלות, **וזה הפיס הראשון** - ופיס זה של תרומת הדשן הוא הפיס הראשון ומי שזכה בו היה מעלה גם שני גזרי עצים למערכה {והרמב"ם מוסיף שזכה גם להכניס מחתה מלאה אש ממזבח חיצון למזבח פנימי להקטרת הקטורת}

משנה ג': הקדמה: במשנה מפורטים כל סוגי הפיס שנעשו במקדש בבוקר

הפיס השני מי שוחט - בגורל שני זכה המגדיל שעלה המספר בגורלו לשחוט את קרבן התמיד, **מי זורק** - והשני העומד לימינו מקבל את הדם וזורקו, ועל פי הברטונרא הראשון זוכה בזריקה והשני בשחיטה, **מי מדשן מזבח הפנימי** - והשלישי העומד לימינו זוכה להוריד את האפר ממזבח הקטורת שבהיכל, **ומי מדשן את המנורה** - והרביעי העומד לימינו זוכה ליטול את הפסולת מהמנורה, **ומי מעלה אברים לכבש הראש והרגל** - והכהן החמישי זוכה להעלות את האברים של קרבן התמיד, שהיו מעלים עד חצי המזבח והולכים לקרות שמע בלשכת הגזית וחוזרים להעלותם למזבח, וכהן זה מעלה את הראש והרגל האחורית שבימין הקרבן תמיד, **ושתי הידים** - ואת הרגלים הקדמיות של הקרבן זכה להעלות הכהן השישי, **העקץ והרגל** - ואת החלק האחורי והאליה והרגל האחורית השמאלית זכה להעלותם הכהן השביעי, **החזה והגרה** - והכהן השמיני זכה להעלות את שומן החזה והמקום שהבהמה מעלה גרה שזה הצואר והצלעות והקנה והלב והריאה, **ושתי הדפנות** - והכהן התשיעי זכה להעלות את דפנות הקרבן עם השדרה והטחול והכבד, **והקרבים** - והכהן העשירי זכה להעלות את הקרבים, **והסלת** - והכהן האחד עשר זוכה להעלות את הסלת העשויה למנחת התמיד, **והחבתין** - והכהן השנים עשר זכה להעלות את מנחת הכהן גדול שהיה מקריב בכל יום עשירית האיפה סולת ומקריב חציו בבוקר וחציו בין הערביים, **והיין** - והכהן השלושה עשר זכה להעלות את רביעית היין לנסך התמיד, **שלושה עשר כהנים זכו בו** - יוצא בסך הכל שלשה עשר כהנים זכו בפיס זה, **אמר בן עזאי לפני רבי עקיבא משום רבי יהושע** - בן עזאי אמר לפני רבי עקיבא הלכה בשם רבי יהושע, **דרך הלוחו היה קרב** - שהעלו את החלקים למזבח כפי דרך הילוך הבהמה כלומר: הראש והרגל החזה והגרה, שתי הידיים, שתי הדפנות העוקץ והרגל, ולפי תנא קמא מעלים את החלקים לפי חשיבותם ואין הלכה כבן עזאי.

אין הם חולקים שהראש ורגל ימין קרבים ראשונים, מחלוקתם היא על המשך ההקרבה: **לת"ק כך הסדר:** שתי הידים, העוקץ ורגל שמאל, החזה והגרה ושתי הדפנות. **לב עזאי כסדר ההליכה:** החזה והגרה, שתי הידים, שתי הדפנות, העוקץ ורגל שמאל.

משנה ד': הקדמה: ממשיכה המשנה להסביר את סדר הפיס שעשו במקדש

הפיס השלישי- בגורל שלישי שעשו במקדש, **חדשים לקטרת בואו והפיסו-** היו מכריזים שכל כהנים שעדיין לא הגרילו מימיהם את עבודת הקטרת מוזמנים לפיס כיוון שהייתה עבודה זו מעשרת את עושיה על כן היו מקפידים להנות את אלו שלא זכו עדיין, **והרביעי-** והפיס הרביעי **חדשים עם ישנים מי מעלה אברים מן הכבש למזבח-** כיוון שפיס שלישי הוא רק לחדשים צריך בפיס רביעי להכריז שכולם כולל מי שכבר זכה פעם יכול להשתתף בפיס ויזכה להעלות את האברים למזבח וינסך נסכיהם, כיוון שהכהנים שזכו בפיס שני היו רק מעלים עד חציו של כבש וכעת הייתה הגרלה מי מעלה עד למזבח ממש ומנסך.

משנה ה': הקדמה: כיצד יתכן שפעמים יהיה התמיד קרב בעבודת תשעה כהנים ופעמים בעבודת שנים עשר

תמיד קרב בתשעה, בעשרה, באחד עשר, בשנים עשר לא פחות ולא יותר- בקרבן תמיד מתעסקים תשעה כהנים או עשרה או אחד עשר או שנים עשר כהנים לא פחות מתשעה ולא יותר מתשעה, **כיצד-** אימתי קרב במספר הכהנים האמורים? **עצמו בתשעה-** כאשר קרב בכל ימות השנה מתעסקים בו תשעה כהנים, הראשון מעלה את הראש והרגל והשני מעלה את שתי הידים והשלישי את העוקץ והרגל והרביעי את החזה והגרה והחמישי את שתי הדפנות והששי את הקרביים והשביעי את הסולת והשמיני את החביתין והתשיעי את היין, **בחג, ביד אחד צלוחית של מים הרי כאן עשרה-** בחג סוכות שיש גם ניסוך המים היה עולה עוד כהן עם צלוחית של מים ויחד עם התשעה האחרים עולים לעשרה, **בין הערבים באחד עשר-** קרבן תמיד של בין הערביים של כל יום היה קרב באחד עשר, **הוא עצמו בתשעה ושנים בידם גזרי עצים-** ההקרבה עצמה בתשעה כפי שמנינו למעלה ועוד שני כהנים היו מעלים גזרי עצים, ובבוקר היה הכהן שזכה בתרומת הדשן מביא את העצים, **ובשבת באחד עשר-** וגם ההקרבה בשבת היה באחד עשר, **הוא עצמו בתשעה ושנים בידם שני בזכי לבונה של לחם הפנים-** הוא עצמו קרב בעבודת תשעה כפי שמנינו לעיל ושני כהנים הקריבו את שני כפות הלבונה שהיו באות עם לחם הפנים בכל שבוע ובשבת הקריבו אותם, **ובשבת שבתוך החג-** ובשבת שבתוך חג הסוכות, וסתם חג הכוונה לסוכות, **ביד אחד צלוחית של מים-** היו מעלים התשעה שמנינו לעיל ועוד שנים את בזיכי הלבונה ועוד אחד את צלוחית המים הריהם יחד שנים עשר.

משנה ו': הקדמה: המשנה מפרטת כמה כהנים עסקו בקרבנות אחרים, כיוון שיש הבדל בין כבש קטן לקרבנות גדולים

איל קרב באחד עשר- בהקרבת איל מתעסקים אחד עשר כהנים, **הבשר בחמשה**- את הבשר מעלים חמשה: הראשון את הראש והרגל, השני את שתי הידים, השלישי את העוקץ והרגל, הרביעי את החזה והגרה והחמישי את שתי הדפנות, **הקרבים והסלת והיין בשנים שנים**- הקרביים של איל כבדים משל כבש וצריכים שני כהנים בנשיאתם וכן הסלת של כבש היא עשרון אחד ושל איל הם שתי עשרונים והיין בכבש הוא רביעית ההין שהם שלשה לוגין ושל איל הם שלישית ההין שהן ארבעה לוגין, על כן קרבים כולם בשנים ויוצא שששה אלו עם חמשה הראשונים הם אחד עשר.

משנה ז': הקדמה: המשנה ממשיכה לפרט כמה כהנים עסוקים בהקרבת קרבנות שונים **פר קרב בעשרים וארבעה**- פר שאבריו כבדים במיוחד צריכים עשרים וארבעה כהנים שיהיו עסוקים בו, **הראש והרגל**- הראש והרגל של הפר בשלושה ובאיל וכבש באחד, **הראש באחד, והרגל בשנים**- כהן אחד העלה את הראש ושני כהנים מעלים את הרגל האחורית הימנית, **העקץ והרגל**- העקץ והרגל שבאיל וכבש מספיק אחד כאן טעונים ארבעה כהנים לנושאם, **העקץ בשנים, והרגל בשנים**- שנים נשאו את העוקץ ושנים את הרגל, **החזה והגרה**- גם חזה וגרה שבכבש ואיל מספיק באחד כאן טעונים ארבעה, **החזה באחד והגרה בשלשה**- אחד נשא את החזה ושלשה את הגרה, **שתי הידים בשנים**- שתי הרגליים הקדמיות נישאו בידי שני כהנים, **שתי הדפנות בשנים**- את הדפנות נשאו שני כהנים, **הקרבים והסלת והיין בשלשה שלשה**- כל אחד מאלו בשלושה כהנים ויחד הם תשעה ויוצא כולם עשרים וארבעה, **במה דברים אמורים**- מתי מדובר שעושים פיס מי מקריב ומי נושא אברים? **בקרבנות ציבור**- בקרנות הבאים לכפרה על הציבור כגון קרבנות תמיד ומוספין, **אבל בקרבן יחיד**- אבל בקרבן שאדם מביאו אם לנדבה אם לנדר וכיוצא בזה, **אם רצה להקריב מקריב**- יכול כהן אחד לעשות את העבודה ללא פיס, **הפשטן ונתוחן של אלו ואלו שוין**- הפשטת הקרבן וחלוקת אבריו שווים לכל סוגי הקרבנות האמורים בכך שעבודות אלו כשרות בזר.

שאלות לחזרה:

משנה א':

(1) מדוע לא עשו בתחילה פיס על תרומת הדשן?

(2) כיצד הגרילו בתחילה את הזכות לעבוד?

(3) מדוע לא מוציאים אגודל בפיס של המקדש?

משנה ב':

(4) מדוע בוטלה סוג ההגרלה הראשונה?

(5) במה זכה הכהן בפיס ראשון?

משנה ג':

(6) מנה בקיצור במה זכו שלשה עשר הכהנים בפיס השני!

(7) לפי איזה סדר מקריבים את האברים?

משנה ד':

(8) מדוע הכריזו שרק החדשים משתתפים בגורל השלישי?

(9) מדוע הכריזו שוב גם לפני גורל רביעי?

(10) במה זכה המגריל בפיס רביעי?

משנה ה':

(11) מתי קרב התמיד בתשעה?

(12) באיזה אופן קרב בעשרה?

(13) באילו שני אופנים קרב באחד עשר?

(14) מתי קרב בשנים עשר?

משנה ו':

(15) מדוע שונה דין איל מכבש?

(16) במה שונים מידות הסולת והיין של האיל מהמידות של כבש?

משנה ז':

(17) במה שונה דין פר מדין איל וכבש?

(18) באיזה סוג קרבנות עושים פיס ובאילו לא עושים פיס?

(19) איזה סוג עבודה כשרה אצל כולם בזר?

בהצלחה!!!